

ZAKRAJ

ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Miesto,
kde je náš
domov

3. **Koronavírus**
strana Sprísnené opatrenia

4. **Moderná pôrodnica**
strana Inšpirovali sa najnovšími trendmi

10.-11. **UNESCO**
strana Svetová prestíž v kraji

Milé čitateľky a čitatelia!

Je tu druhá vlna pandémie, ktorá je ťažšia, pacientov s COVID-19 je viac a priebeh ochorenia u mnohých nakazených je závažnejší. Infektologické oddelenia sa plnia a nemocnice museli rozširovať lôžka pre pacientov s koronavírusom. Skúsme viac myslieť na všetkých, ktorí potrebujú lekársku pomoc, a na zdravotníkov, ktorí v nemocniciach čelia náporu pribúdajúcich pacientov vo vážnom stave.

Chápem, že mnohí ste už unavení z obmedzení. A verte, že ani nás neteší, že mnohé nemocnice musia utlmovať plánované operácie, že nám pribúdajú nakazení zdravotníci, že sme museli obmedziť návštevy v zariadeniach sociálnych služieb. Ale práve tam sú naši najzraniteľnejší a aj takto ich chránime pred rizikom nákazy.

Som rada, že priebeh prvej vlny bol napokon mierny a že aj napriek neistote a finančným stratám sa nám podarilo zrealizovať mnoho dobrých projektov a investícií pro-

spešných pre ľudí a náš kraj, o ktorých si môžete prečítať na nasledujúcich stranách.

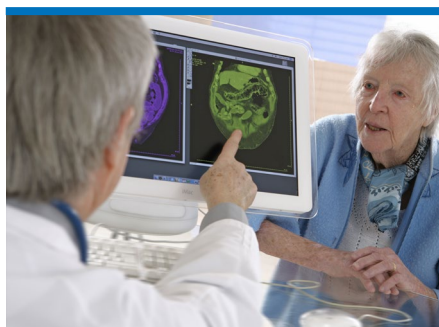
Mierny priebeh prvej vlny je aj výsledkom zodpovednosti ľudí, rešpektovania protiepidemických pravidiel, ochoty pomáhať a solidarity s druhými. Aj teraz záleží na každom z nás.

Zodpovednosťou prispejeme k ochrane starších občanov a ľudí so slabšou imunitou. Nosme rúška, dodržiavajme odstup, nezabúdajme na dezinfekciu rúk. Rozlišujme informácie od dezinformácií. Skúsme byť trpezliví, lebo aj našou disciplínou sa môžeme vyhnúť ďalšiemu sprísňovaniu opatrení a ich následkom.

Žijeme mimoriadne náročný rok, po ktorom ostanú jazyvy, ale každá kríza nás môže aj niečo naučiť.

Želám vám veľa zdravia, energie a trpezlivosti. ■

Erika Jurinová

Špecializované poradenstvo

V Centre sociálnych služieb TAU v Turí bola zriadená nová komunitná sociálna služba. Poskytuje špecializované sociálne poradenstvo pre osoby s Alzheimerovým ochorením a inými druhmi demencie a ich rodinných príslušníkov. „Zameriavame sa na zistenie príčin, charakteru, rozsahu problému a na poskytnutie konkrétnej pomoci. Využívaním rôznych poradenských metód a techník pomáhame klientom pri riešení ich nepriaznivých sociálnych situácií tak, aby dokázali mobilizovať svoje možnosti a schopnosti, riešiť svoje problémy a predchádzať im,“ informovala Elena Bohdalová, riaditeľka CSS TAU. ■

Pomoc pri prekonávaní bariér

Pomoc pri riešení problémov nevidiacich a ťažko zdravotne postihnutých ľudí je cieľom spolupráce a spoločného memoranda Žilinskej župy s Výcvikovou školou pre vodiace a asistenčné psy a Slovenskou asociáciou európskych štúdií. „Najväčšie problémy sú prístupové práva, jednak nevedomosť niektorých ľudí, že vodiaci pes má zo zákona právo

vstúpiť do priestoru všade, kde má právo vstúpiť jeho majiteľ a tiež neakceptovanie platnej legislatívy. Ide najmä o oblasť dopravy, kde majú najväčšie problémy, a samozrejme, aj v ostatných oblastiach, či už je to zdravotníctvo, prevádzky obchodných a reštauračných prevádzok,“ podotkla predsedníčka výcvikovej školy Andrea Kujovičová. ■

Foto na titulke:
**Podhorská osada
Vikolíneč**

Zdroj:
stock.adobe.com

Opatrenia sa sprísnili od polovice októbra

Na Slovensku bol začiatkom októbra vyhlásený núdzový stav v súvislosti s pandémiou nového koronavírusu. Pre zhoršujúcu situáciu boli od 15. októbra sprísnené opatrenia. Dištančné vzdelávanie na stredných školách sa realizuje od 12. októbra, o deň neskôr vláda prijala zákaz zhromažďovania sa viac ako šesť ľudí. Rúška sú povinné okrem interiéru aj v exteriéri.

1. RÚŠKO AJ V EXTERIÉRI
2. ZÁKAZ HROMADNÝCH PODUJATÍ
3. ZÁKAZ ZHROMAŽĎOVANIA
4. JEDLO LEN ZABALENÉ A SO SEBOU ALEBO V EXTERIÉRI
5. UZAVRETIE FITNESS, WELLNESS, KÚPALISKÁ, AKVAPARKY A SAUNY
6. STREDNÉ ŠKOLY - DIŠTANČNÉ ŠTÚDIUM
7. OBCHODY A NÁKUPNÉ CENTRÁ 1 OSOBA NA 15M2
8. VYHRADENÉ HODINY POTRAVÍN A DROGÉRIE PRE SENIOROV NAD 65 ROKOV 9:00 - 11:00

Zdroj: Ministerstvo zdravotníctva SR

Červené zóny aj v krajských nemocniciach

Kapacity v nemocniciach v Martine a Ružomberku sa veľmi rýchlo zaplnili a zdravotnú starostlivosť o pacientov pozitívnych na ochorenie COVID-19 musia poskytovať aj župné nemocnice, hoci nemajú infekčné oddelenia. V čase uzávierky tohto čísla novín sa realizovala reprofilizácia lôžok v nemocniciach v Dolnom Kubíne, Trstenej, Liptovskom Mikuláši a Čadci, kde bude vyčlenených 134 lôžok pre pacientov s COVID-19, vrátane lôžok pre pacientov, ktorí potrebujú podporu pľúcnej ventilácie. Boli vyčlenené tímy, ktoré sa o pacientov v ťažkom stave starajú. ■

Viac testovacích kapacít

Testovacie kapacity na Orave, kde je situácia s COVID-19 najkritickejšia nielen v rámci kraja, ale i Slovenska, sa zvýšili. Pribudli aj dve mobilné odberové jednotky, ktoré posilnili testovacie kapacity. Môžu sa operatívne presúvať po regióne podľa požiadaviek okresných úradov. Takto pomôžu s rýchlejšim dohľadovaním pacientov pozitívnych na COVID-19. Vojaci začali pomáhať aj na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Dolnom Kubíne, medzi ich úlohy okrem iného patrí vyhľadávanie kontaktov či kontrola dodržiavania protiepidemických opatrení. ■

Pod'akovanie za pomoc

Nesmieme si vážime ochotu pomáhať, ústretovosť a veľké nasadenie členov Oravského záchranného systému, ktorí vo svojom voľnom čase už niekoľko mesiacov dezinfikujú nemocnice na Orave i Liptove, zariadenia sociálnych služieb, materské, základné, stredné školy, obecné úrady a kostoly. Rovnako veľké pod'akovanie patrí aj dobrovoľným hasičom z Korne za pravidelnú hĺbkovú dezinfekciu nemocnice v Čadci, ale aj ďalších priestorov či už v zariadeniach župy, obecných samospráv, alebo verejných priestranstiev. ■

Medzi dopravnými prioritami aj projekty z kraja

Vláda v polovici septembra schválila dokument k prioritám vo výstavbe cestnej infraštruktúry, kde je vyše stovka projektov. Na popredných priečkach figurujú diaľničné úseky kysuckej D3 i D1 Turany – Hubová.

„Žilinský kraj už roky trpí problémami dopravy. Nedoriešené a viackrát „tunelované“ tunely a úseky diaľnic už v ľuďoch vyvolávajú hnev a nevôľu. Som preto rada, že vláda vypracovala dokument, ktorý objektívne, na základe transparentných kritérií, hodnotí dôležitosť, potrebu a možnosti načrtnutej cestnej siete,“ uviedla žilinská županka Erika Jurinová.

Analytici pri posudzovaní jednotlivých projektov brali do úvahy kritériá ako dopravná intenzita, spoločenská priorita, teda aký vplyv bude mať dokončený projekt na nezamestnanosť, a tiež pomer nákladov a prínosov. „Som rada, že župe sa s tímom odborníkov podari-

lo vysvetliť nevyhnutnosť dobudovať D3, D1 a pracujeme na tom, aby dôležitosť nabrala aj R3 ako dôležitá hospodárska trasa. Sme za hľadanie lacnejších a efektívnych riešení. Naďalej sme intenzívne v kontakte s vládou a spolupracujeme pri riešení problémov infraštruktúry v kraji,“ dodala Jurinová.

V dokumente sú zahrnuté i rekonštrukcie ciest I. triedy, čo je tiež veľmi dôležité najmä pre regióny, v ktorých nie sú diaľnice. Ako uvádza rezort dopravy „na základe zoznamu priorít vznikne v krátkom čase záväzný harmonogram, v ktorom bude pri jednotlivých projektoch vyčlenená aj finančná čiastka na realizáciu, aj časová následnosť“. ■

Najmodernejšia pôrodnica

V nemocnici v Trstenej sa pri modernizácii inšpirovali najnovšími trendmi. Výsledkom je úplne nové, moderné, útulné a kvalitné gynekologicko-pôrodnické oddelenie.

Práce na oddelení, ktoré bolo aj počas rekonštrukcie funkčné, začali v roku 2018. Zahŕňali rozsiahlu prestavbu pôvodných priestorov, ktoré dovtedy mali za sebou sedemdesiatročnú existenciu. Pribudla prístavba. Všetko je nové, oddelenie má samostatné pôrodné izby, klimatizované priestory a najmodernejšie prístrojové vybavenie. „Oddelenie sme prerobili tak, aby pacientka mala pocit, že nie je v nemocnici. Snažili sme sa ho koncipovať tak, aby všetky izby boli nadštandardné a pre každé dieťa boli podmienky čo najlepšie,“ povedal

Marian Tholt, riaditeľ Hornooravskej nemocnice s poliklinikou v Trstenej.

Oddelenie má dlhodobu najvyššiu pôrodnosť v rámci Slovenska na spádovú oblasť. Vlni sa tam narodilo 1 122 detí. Počet pôrodov a hospitalizácií na gynekologicko-pôrodnickom oddelení má rastúcu tendenciu. „Som hrdá, že v regióne s vysokou pôrodnosťou, môžu mať ženy v krajskej nemocnici nadštandardné podmienky a že aj pre personál oddelenia je vytvorené zázemie pre poskytovanie najpokrokovejšej starostlivosti. Tehotenstvo a pôrod má byť záži-

tok, ktorý umocní príjemná atmosféra a prostredie. Aj riešenie ženských ťažkostí sa ľahšie prežíva v čistom a útulnom prostredí. Našou prioritou je aby mali pacienti prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti,“ uviedla Silvia Pekarčíková, riaditeľka odboru zdravotníctva ŽSK.

Kompletná prestavba a modernizácia gynekologicko-pôrodnického oddelenia stála takmer 4,7 milióna eur. Skladala sa z troch častí, dve boli financované zo zdrojov ŽSK (1,33 milióna eur) a jedna z fondov Európskej únie (3,36 milióna eur). Prispela aj samotná nemocnica. ■

Nové pľúcne ventilátory

Všetky štyri župné nemocnice v Čadci, Liptovskom Mikuláši, Dolnom Kubíne a Trstenej získali dôležité prístroje, najnovšie modely, pre umelú ventiláciu pľúc. Podarilo sa ich získať po spoločných rokovaniach s ministerstvom zdravotníctva. Celková hodnota 11 prístrojov je takmer 380-tisíc eur, ich nákup financovalo ministerstvo. Pľúcne ventilátory sú využívané na ventiláciu pacientov s pokročilým štádiom ochorenia COVID-19, sú rozho-

dujúcimi prístrojmi pri záchrane pacientov, ktorým zlyhávajú pľúca. Samotný prístroj pacienta nelieči, ale udržiava ho pri živote, kým bojuje s vírusom. Prístroje budú využité aj po skončení pandémie. „Majú veľké opodstatnenie pre skvalitnenie zdravotnej starostlivosti,“ podotkla riaditeľka Liptovskej nemocnice s poliklinikou Ľudmila Pohančeníková. ■

Podpora pre lekárov v nemocniciach

Krajskí poslanci schválili podporný program pre zdravotníckych pracovníkov v župných nemocniciach. Na stabilizáciu je vyčlenených 100-tisíc eur. „Vďaka programu sa podarilo v tomto roku do našich nemocníc prijať výrazne viac nových lekárov ako po minulé roky. Program rieši aj podporu vzdelávania a odborného rastu zdravotníkov a je zameraný nielen na lekárov, ale aj zdravotné sestry a ostatných zdravotníckych zamestnancov,“ uviedol poslanec ŽSK a zároveň riaditeľ Kysuckej nemocnice v Čadci Martin Šenfeld. ■

Spravodlivejšie cestovanie prímestskými autobusmi

V prímestských autobusoch v Žilinskom kraji sa od 1. októbra cestuje s viacerými novinkami. Cestujúci môžu využívať prestupné cestovné lístky, ktoré doposiaľ absentovali. Zmena tarify z pásmovej na kilometrickú prináša výraznejšie zľavy pre cestovné platené dopravnou kartou.

Cestujúci prímestskou autobusovou dopravou v Žilinskom kraji už neplatia za pásma, ale za reálne precestované tarifné kilometre. „Prechádzame na úplne iný princíp a hlavným dôvodom je príprava na zavedenie systému integrovanej dopravy v Žilinskom kraji, ktorý by sme chceli spustiť v budúcom roku,“ hovorí županka Erika Jurinová.

VÝHODNEJŠIE DOPRAVNÉ KARTY

Zmena tarify priniesla vyššie zľavy pre cestujúcich, ktorí platia dopravnou kartou. „Snažíme sa ľudí motivovať, aby pravidelne využívali verejnú osobnú dopravu. Okrem toho, že sme počas Európskeho týždňa mobility (16. až 22. 9. 2020) umožnili cestujúcim, aby si vybavili dopravnú kartu bezplatne, upravili sme zľavy, ktoré ponúka. Kým v minulosti platba dopravnou kartou oproti platbe hotovosťou bola zvýhodnená v priemere o 11,8 percenta, po zavedení novej tarify je to výhodnejšie v priemere o 21,2 percenta,“ dodala županka. Platba dopravnými kartami je práve v dnešnej dobe, kedy sú zavádzané opatrenia na zamedzenie šírenia vírusového ochorenia COVID-19, bezpečnejšia, jednoduchšia a rýchlejšia.

PRESTUPNÉ LÍSTKY

Úplnou novinkou sú prestupné lístky, ktoré doposiaľ v prímestskej autobusovej doprave v Žilinskom samosprávnom kraji chýbali. Cestujúci si tak pri prestupe na iný autobusový spoj

museli kupovať ďalší cestovný lístok a v rámci neho zaplatili aj nástupnú sadzbu. Po novom je možné do 30 minút prestúpiť bez toho, aby cestujúci museli v prestupnom spoji znovu platiť základnú sadzbu cestovného lístka, ale uhradia len prejednené tarifné kilometre. Zatiaľ, v prvej fáze, môžu prestupné cestovné lístky využívať cestujúci s dopravnou kartou, neskôr sa rozšíria aj na platiacich v hotovosti.

2071 dopravných kariet bolo vydaných počas týždňa mobility

ZĽAVY PRE SENIOROV

Doteraz seniori od 62 do 70 rokov platili v prímestských autobusoch plné cestovné a zľavu mali len za veľmi obmedzujúcich podmienok. Napríklad zľavnené cestovné mohli využívať až po 16. hodine cez pracovné dni a počas víkendov či štátnych sviatkov. Po novom zľavnené cestovné platí pre všetky osoby v dôchodkovom veku (po dovŕšení 62 roku veku) a bez obmedzení. Taktiež boli zjednotené zľavy pre zdravotne ťažko postihnuté osoby a ich sprievodcov.

Niektorým cestujúcim sa cestovné mierne zvýšilo, ale výraznejšie sa znížilo tým, čo cestujú na dlhšie vzdialenosti po 25. tarifnom kilometri. Ceny

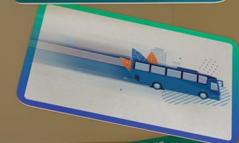
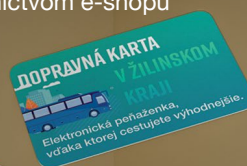
cestovného sa nemenili osem rokov, hoci náklady a mzdy stúpali. Primárnym cieľom zmien je zavedenie systému integrovanej dopravy v kraji, ktorý spojí viaceré systémy verejnej osobnej dopravy do jedného systému so spoločnými podmienkami, ako i väčšia spravodlivosť, prehľadnosť, jednoduchosť a vyššie zľavy pre pravidelných cestujúcich. ■

Dobíjanie dopravnej karty:

- v autobuse u vodiča
- v klientských centrách dopravcu
- prostredníctvom e-shopu

Platnosť:

- 5 rokov

Elektronická peňaženka, vďaka ktorej cestujete výhodnejšie.

PRVÁ ETAPA JE ÚSPEŠNE V CIELI

Martinský štadión spĺňa medzinárodné parametre

Martinskí atléti sa dočkali štadióna, ktorý patrí medzi najmodernejšie na Slovensku a od septembra už naplno využívajú jeho novú dráhu.

Kým nemali martinskí atléti štadión, museli sa uskromniť na 250-metrovej dráhe pri základnej škole. V súčasnosti majú k dispozícii nový tartanový 400-metrový ovál s ôsmimi dráhami a všetkými sektormi pre technické disciplíny s certifikátom Svetovej atletiky. „Veľmi ma teší, že konečne po toľkých rokoch som sa dočkala 400-metrovej tartanovej dráhy, nakoľko mi to bolo sľúbené už po olympiáde v Londýne v roku 2012,“ poznamenala olympionička Lucia Hrivnák Klocová, ktorá v súčasnosti pôsobí ako trénerka. Spolu so svojimi malými zverencami si zabehla aj otváracie kolo. „Myslím si, že je to veľký prínos pre martinský atletický klub už len z toho hľadiska, že máme veľký klub - vyše 150

detí. Podstatné je, že chcú športovať a vidia, že v Martine atletika napreduje,“ dodala.

Župa do vybudovania štadióna investovala 850-tisíc eur, rovnakú sumu vložilo mesto Martin a Slovenský atletický zväz sa podieľal sumou 400-tisíc eur. Župa poskytla aj pozemky, ktoré sú v areáli Spojenej školy v Martine. „Je to významná vec pre školu, mesto, ŽSK, ale aj pre celé Slovensko, lebo takéto štadióny sú na Slovensku len dva. Očakávame, že sa skvalitní aj športová príprava atletického oddielu Martin, ktorý má dlhoročnú tradíciu. Rátame, že na štadióne by sa malo konať okolo 30 až 40 súťaží celoslovenského charakteru,“ povedal riaditeľ školy Rastislav Zanošvit.

Stavba štadióna začala koncom minulého roka a podarilo sa ju ukončiť v predstihu. Zatiaľ je hotová prvá etapa výstavby, v druhej je potrebné vybudovať zázemie pre športovcov i tribúnu pre divákov. ■

Obnovená fasáda na gymnáziu

Historická budova Gymnázia Michala Miloslava Hodžu v Lip-tovskom Mikuláši má vynovenú čelnú fasádu, vrátane veže. Architektonicky zaujímavá a výrazná secesná budova má už viac ako 100 rokov a jej dominantnou časťou je práve veža. Stará časť školy vyniká ornamentnými prvkami a bola postavená v časech prvej svetovej vojny. ŽSK vyčlenil na odstránenie havarijného stavu a opravu v prvej etape 36-tisíc eur. Práce boli zrealizované počas školských prázdnin. ■

PRED OBNOVOU

PO OBNOVE

Poslanci schválili pôžičku na investície

Zilinský samosprávny kraj si od ministerstva financií požičia 6,5 milióna eur. Bezúročná pôžička slúži ako kompenzácia výpadku dane z príjmov fyzických osôb v dôsledku koronakrízy. Finančná pomoc je určená na investičné projekty, z ktorých viac ako polovica je z oblasti školstva

a vzdelávania. „Prostriedky použijeme na financovanie investičných akcií menšieho rozsahu, pretože podmienkou poskytnutia finančnej výpomoci je jej použitie do konca roka. Umožní nám to ukončiť tie investície, ktoré boli pozastavené z dôvodu pandémie COVID-19. Pôjde najmä o zateplenia bu-

dov, výmenu okien a iné modernizácie v zariadeniach sociálnych služieb, školách či v zdravotníckych a kultúrnych zariadeniach,“ priblížila Katarína Gazdíkova, riaditeľka odboru ekonomického ŽSK. Bezúročnú pôžičku má župa začať splácať v roku 2024. ■

POVEDALI K ÚPRAVE ROZPOČTU:

Rudolf Urbanovič, poslanec ŽSK, poďakoval za investície do rekonštrukcie cesty v Demänovskej doline v úseku, ktorý v júli poškodila povodeň. „Podobný problém je aj nad Jaskyňou Slobody na tej istej ceste, na čo som upozorňoval už v minulom roku. Dovolím si tvrdiť, že ani tento úsek nie je úplne bezpečný, dokonca tam trčí kus kanalizácie. Mám informáciu, že sa robí projektová dokumentácia a je to škoda, že až teraz. Škoda, že sa to nerobilo už v minulom roku, pretože sme tento veľmi vážny stav cesty mohli už tento rok rekonštruovať. Ak bude Svetový pohár v zjazdovom lyžovaní v Jasnej, kde sa predpokladá veľký počet návštevníkov, tak sa obávam, aby sa tam niečo nestalo.“

Odpoveď: Pri Jaskyni Slobody sme začali konať okamžite, ale rekonštrukciu úseku nie je možné realizovať do konca roku pre komplikácie, keďže žiadame stavebné povolenie v chránenom území. Okrem toho, že sa robí havarijný úsek po povodni, tak budú opravené aj niektoré ďalšie povrchy vozovky a v niektorých častiach aj zvodidlá. Takže ak Svetový pohár bude, tak dúfame, že to ustojíme v podobe vylepšenej cesty.

Lubomír Kubáň, poslanec ŽSK, položil otázky ku kapitálovým výdavkom v oblasti kultúry a vzdelávania. Ocenil, že sa bude riešiť oprava klesajúceho schodiska, výťah a bezbariérový vstup do Liptovského múzea v Ružomberku. „V oblasti vzdelávania takisto oceňujem dve investície, ktoré sa týkajú Spojenej školy a Školy umeleckého priemyslu v Ružomberku, ktoré sa týkajú zateplenia a výmeny okien. Ale máme s kolegami za okres Ružomberok požiadavku, aby sa v krátkej budúcnosti realizovali stavebné úpravy, ktoré sa týkajú školskej kuchyne a jedálne, pretože podľa môjho názoru aj názoru riaditeľa školy sú v zlom technickom až havarijnom stave. Je tam nevyhnutné urobiť odizolovanie pivnice, skladu, opravy strechy jedálne a kuchyne a takisto zateplenie.“

Odpoveď: Snažili sme sa vybrať všetky aktivity, v ktorých máme istotu, že ich do konca roka stihneme dokončiť a dať ich do návrhu rozpočtu tak, aby bolo zastúpenie aj z každého regiónu, aj z každej oblasti. Do budúcnosti budeme vidieť, ako sa situácia bude vyvíjať a podľa toho budeme prispôbovať aj investičné požiadavky a nároky v jednotlivých oblastiach v rámci kraja.

STRUČNE ZO ZASTUPITEĽSTVA:

Minúta ticha. Poslanci si minútou ticha uctili pamiatku Jozefa Chovanca, ktorý zomrel vo februári 2018 po incidente na letisku v Belgicku. Zároveň odsúdili brutálny skutok a vyjadrili znepokojenie nad konaním belgických bezpečnostných zložiek. Zastupiteľstvo zároveň vyjadrilo ľútosť a úprimnú sústrasť pozostalým a príbuzným. ■

Zmeny v poslaneckých kluboch. Vytvorenie poslaneckého klubu Hlas - sociálna demokracia avizovali poslanci Ján Blcháč, Jozef Cech (obaja predtým SMER - SD), Tomáš Zanovít, Erik

Gemzický a Rudolf Urbanovič. Poslední dvaja pôsobili v klube SNS. Spoločne s nimi vystúpil aj Štefan Zelník, klub SNS teda zanikne. Z poslaneckého klubu Smer - SD vystúpil Milan Gura, ktorý by mal pôsobiť ako nezaradený poslanec. Organizačné usporiadanie poslancov sa uskutoční na novembrovej schôdzi. ■

Voľba kontrolóra. Hlavným kontrolórom ŽSK na ďalšie šesťročné obdobie bude štvrtýkrát Ján Konušik. V tajnom hlasovaní ho podporilo 44 poslancov, jeho protikandidát Vladimír Šagát získal päť hlasov. ■

Celý záznam zo zastupiteľstva, ktoré sa konalo 21. septembra nájdete na stránke www.zilinskazupa.sk v sekcii online prenosy.

**POZRITE SI CELÝ
ZÁZNAM ZO
ZASTUPITEĽSTVA**

Najbližšie zastupiteľstvo je plánované 23. novembra 2020.

Kraj dobrých skutkov

ŽSK je pravidelným partnerom Týždňa dobrovoľníctva a jeho zamestnanci sa už niekoľko rokov zapájajú do dobrovoľníckych aktivít.

Do deviatich aktivít, ktoré organizovala sekcia pre mládež Rozvojovej agentúry ŽSK, sa zapojilo 50 dobrovoľníčok a dobrovoľníkov, vrátane županky Eriky Jurinovej. Z Úradu ŽSK sa pridalo 30 zamestnancov a všetci šiesti zamestnanci Rozvojovej

agentúry ŽSK. Župné tímy posilnilo aj 14 dobrovoľníčok zo širokej verejnosti. „Sme radi, že sa do Týždňa dobrovoľníctva zapojili aj dobrovoľníčky, ktoré boli a sú aktívne aj v ďalších dobrovoľníckych aktivitách sekcie pre mládež RA ŽSK, či už to bolo v jarnej kampani Vyčistíme spolu kraj, alebo v Pošte seniorom. To je jedným z cieľov sekcie pre mládež ŽSK rozvíjať dobrovoľnícke príležitosti v Žilinskom kraji,“ priblížila projektová manažérka pre prácu s mládežou Katarína Özger. Hoci aktivity tesne pred začiatkom dobrovoľníckeho týždňa ovplyvnila zhoršujúca sa situácia s druhou vlnou pandémie, všetky aktivity sa prispôbili tak, aby boli dodržané hygienické opatrenia. ■

PRIPRAVUJEME BONUS PRE DOBROVOĽNÍKOV

Župa plánuje vydať dopravné karty ZADARMO pre dobrovoľníkov. Bude sa to týkať tých, ktorí budú mať zmluvu o dobrovoľníctve s organizáciou a zaviazajú sa pre ňu vykonávať dlhodobé dobrovoľnícke aktivity.

SEKCIA PRE MLÁDEŽ ŽSK

vznikla začiatkom roka 2020 ako výsledok záujmu rozvíjať prácu s mládežou z pozície kraja a okrem rozvoja dobrovoľníctva sa venuje aj iným témam. Hlavnou úlohou je vytvoriť koncepciu rozvoja práce s mládežou v kraji na najbližšie obdobie a zabezpečiť jej napĺňanie prepájaním a podporou organizácií, ktoré pracujú s mládežou, a vytváraním nových aktivít a projektov, ktoré prinášajú osobný, profesijný a morálny rozvoj pre čo najširšiu skupinu mladých ľudí v kraji. Sekcia kladie dôraz na sociálnu inklúziu mladých ľudí s rôznymi znevýhodneniami a na neformálne vzdelávanie aj v obciach a v regiónoch kraja, kde nie je dostatok príležitostí pre rozvoj mladých ľudí. ■

Kde všade sme pomáhali:

- HISTORICKÁ LESNÁ ÚVRAŤOVÁ ŽELEZNICA VYCHYLÓVKA
- TURČIANSKA KNIŽNICA MARTIN
- KYSUCKÁ KNIŽNICA ČADCA
- CENTRUM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB TAU TURIE
- NADÁCIA ŽSK ŽILINA
- DOMOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB DOLNÝ KUBÍN
- POVAŽSKÁ GALÉRIA UMENIA ŽILINA
- SPOSA KYSUCE (SPOLOČNOSŤ NA POMOC CHORÝM S AUTIZMOM)

Nikdy nekončiaca pomoc

Nadácia ŽSK a Rodinné centrum pomoci sú súčasťou života pre mnohé rodiny v núdzi už dva roky. Ich pomoc neprerušili ani obmedzenia počas pandémie, práve naopak, problémov na riešenie je oveľa viac. O podrobnostiach píše správkynia nadácie Gabriela Podolanová.

Aj v tomto zvláštnom roku pandémie naše pracoviská pracujú s rodinami a jednotlivcami v kraji. Obracajú sa na nás ľudia, ktorí prišli o prácu a jediný príjem do domácnosti alebo sa im tak znížil, že nedokážu uhrádzať základné výdavky na bývanie a stravu. Táto situácia ešte viac odhalila bezmocnosť i beznádej tých, ktorí prišli o krehkú rovnováhu v živote, prišli o prácu, zhoršila sa im choroba, zhoršili sa vzťahy medzi najbližšími. Mnohí pre depresie a choroby nedokázali doučovať svoje deti, viacerí ani nemali počítač či pripojenie na internet.

Tak sa cez naše pracovisko v spolupráci s dobrovoľníkmi z OZ Misie mladých rozbehla zbierka potravín, opravených starších notebookov a bicyklov. Pomáhali aj pracovníci Slovenskej katolíckej charity s rozvozom potravín, starších domácich spotrebičov a nábytku. Nastupujúcej stredoškôlčičky sme napríklad pomohli zohnať základnú výbavu pre štúdium spolu s vybavením písacieho kútika.

Dobrovoľníkov v nemocnici v Žiline sme cez Slovenský Červený kríž podporili teplou stravou počas jedného mesiaca. Osamelým mamičkám s deťmi na OČR alebo PN sme pomáhali so zaplatením nájomného a energií, dohodli sme doučovanie v komunitnom centre a podporu pre osirelé deti zverené do opatery starej mamy. Riešime mnoho príbehov, ktoré hovoria o bolesti, sklamaní, chorobe.

Snažíme sa všemožne získať podporu aj od širšej verejnosti, hľadáme dobrovoľníkov a sponzorov. Hľadáme spôsoby ako potreby ľudí v kraji naplňať tak, aby sa postupne aj vlastnou snahou a prácou dokázali opäť dostať k zdravšiemu a kvalitnejšiemu životu.

Každý kto sa chce pripojiť k pomoci môže podporiť dobrú vec cez vyhlásenú verejnú zbierku na čísle účtu:

SK05 0900 0000 0051 5416 9506. ■

*Gabriela Podolanová,
správkynia Nadácie ŽSK*

SPOLUPATRIČNOSŤ

dokáže zmeniť ťažké situácie a pomôcť ľuďom v núdzi. Preto vás prosíme - zapojte sa do podpory ľudí, ktorí to veľmi potrebujú.

Kúpou ručne vyrobených náušnic z chirurgickej ocele a ľanových potlačených tašiek a obrúskov, ktoré vznikli v spolupráci s dobrovoľníkmi, pomôžete zmierniť ťažkosti mnohých ľudí. Výrobky si môžete zakúpiť v Nadácii ŽSK na Ul. Republiky 1 v Žiline alebo vám môžeme poslať fotografickú ponuku a vybraný výrobok poslať poštou. ■

NADACIAZSK@GMAIL.COM
0948 38 63 42
WWW.NADACIAZSK.SK

**TÝŽDEŇ
DOBROVOĽNÍCTVA
SO SEKCIOU PRE MLÁDEŽ ŽSK
16.- 22. 9. 2020**

Prácu povýšili na umenie a svetový unikát

Zašlá sláva drotárstva na piedestále

Je drotárstvo stále živou tradíciou zasluhujúcou si pozornosť verejnosti? Za odpoveďou sme vycestovali do Drotárskeho múzea Jozefa Holánika Bakel'a v Dlhom Poli, kde dodnes žijú potomkovia legendárneho drotárskeho rodu Holánikovcov. S drotárom Jurajom Šerikom sme sa pohovorali o ceste slovenského drotárstva do UNESCO.

Už takmer dve desaťročia pokračujete v rodinnej umelecko-remeselnej tradícii. Kto vás drotárstvu naučil?

Ako chlapec som chodieval k dedkovi na prázdniny. Dedo sa venoval práci s drôtom a mňa to zaujímalo. Spočiatku mi to zakazoval a vravieval, že kliešte „kúšu“ (úsmev). Bol som ešte viac zvedavý, a tak som dedkovi pomáhal drôty stáčať. Neskôr mi ukázal, ako si mám vyrobiť svoj prvý popolník, šperkovicu, vázičku. Po dedkovej smrti som mal s drotárstvom takmer 20 rokov pauzu. Chcel som však obnoviť zašlú slávu Holánikovsko-Šerikovského rodu, a tak som sa po čase vrátil k drotárstvu. Od roku 2002 sa venujem naplno práci s drôtom.

Kto vlastne boli drotári?

Boli to jednoduchí ľudia, ktorí sa v minulosti živili poľnohospodárstvom. Nič iné tu nebolo. Keď sa do oblasti dostal drôt, ľudia prišli na to, že sa dá využiť v ich prospech. Zistili, že drôtom sa dajú opletať puknuté riady, poškodené hrable, hrnce, vyrábať pasce na myši, kryty proti dravcom, drôtené hračky, figuríny, vešiaky a iné. Drôt mal obrovské využitie. Ľudia s ním začali pracovať, neskôr využívať zručnosť za protislužbu, čím vzniklo vandrovné drotárstvo.

Drotárstvo v našom kraji má potenciál byť ťahúňom v cestovnom ruchu.

Vynašlo sa vtedy nové remeslo?

S drôtom sa vtedy už pracovalo, no forma vandrovného remesla bola niečím novým. Nikde inde na svete sa takýto spôsob obživy neobjavil. Za miesto zrodu tohto remesla sa považujú oblasti dnešného severozápadného Slovenska, trojuholník medzi mestami Bytča, Žilina a Čadca. Neskôr sa drotárstvo rozšírilo aj do iných oblastí.

Čo vás na drotárstve fascinuje?

Čím dlhšie sa niečo tvorí, tým som mal väčšiu radosť. Snažím sa vyrábať to, čo dedo a pradedo. Technika je stále rovnaká. Základy vychádzajú z veľkej časti z košíkárkeho výpletu a sú obohatené o určité prvky pradeda, ktorý ich začal používať ako prvý na svete. Drôt je hladký, no má rôzne priemery a tvrdosti. Tým, že ich pradedo stočil napríklad dvojmo alebo trojmo, alebo

dvakrát dvojmo a proti sebe a iným spôsobom, vznikol špecifický materiál. Kombináciou techník vznikli nádherné veci. Niektoré si dal aj patentovať - napríklad tzv. Fedierko (pozn. redakcie: špeciálna pružinka, ktorá má v priereze iný tvar ako kruh). Techniky si drotári medzi sebou nehovoria a neposúvajú, sú opradené tajomstvom. Vzájomne si tajomstvá chránime. Každý drotár má svoju techniku, a to je úžasné.

Ako dlho strávite tvorbou svojich výtvorov a aká je ich cena?

Naša technika je veľmi náročná na čas. Nesmiete sa vôbec ponáhľať, lebo ďaleko nedôjete. vyžaduje obrovskú trpezlivosť a precíznosť. Nie je to ako zobrať kus drôtu a odrôtovať hrniec. Kým nachystám drôt, spracujem, natočím... trvá to hodiny. Nasleduje samotná práca, a tá pri najjednoduchších dielach trvá 20 – 30 hodín, pri väčších sú to aj stovky hodín. Závisí to od veľkosti a typu produktu. V múzeu mám vystavený kalich, ktorého výroba trvala cez 300 hodín. Cena väčších produktov sa pohybuje v stovkách eur. Čoraz viac sme však nútení robiť jednoduchšie veci ako bižutériu, podkovičky, prstienky, zvonček, srdiečka a podobne. Zložitejšie veci sú veľakrát nedocenené.

Aké krajiny ste vďaka drotárstvu precestovali?

Boli sme napríklad v Egypte, pri pyramídach a tiež sa nám dostalo veľkej cti byť súčasťou podujatia EXPO v Miláne. Tvorili sme vtedy drôtené srdce s názvom: Jedno srdce, jeden svet. Prichádzali k nám ľudia z rôznych národností, farby pleti i vierovyznania. Ukázali sme im naše remeslo a dali malý darček v podobe drôteného srdca na pamiatku.

Je drotárstvo výlučne záležitosť mužov alebo tomuto remeslu prepadli aj ženy?

V minulosti bolo výlučne mužským remeslom, keďže chlapi boli živitelia rodiny. Málo sa však hovorí o tom, že drotárova žena musela vedieť absolútne všetko. Postarať sa o hospodárstvo, deti, domácnosť, liečiť, sadiť, učiť. Ženy drotárov mali ťažký život. Málo sa o tom rozpráva, keďže viac sa vyzdvihujú drotári. V súčasnosti sa ale venujú drotárstvu aj ženy. Vyrábajú najmä šperky, opletajú vajíčka, a pod. Majú vlastné techniky a do drotárstva priniesli nové nádychy.

Nájde drotárske remeslo uplatnenie aj dnes?

Kúsok od nášho múzea sa nachádza drevenica odkiaľ pochádzajú bratia Brodekovci. Málokto už dnes vie, že svetu dali nákupný košík. Dali si ho patentovať v Amerike. Drotárstvo sa rokmi zmenilo a v dnešnej podobe už nejde tradičným štýlom. V minulosti šlo hlavne o funkč-

nosť a úžitkovosť, v druhom rade o estetiku. Dnes je to prevažne o esteticky príťažlivom sortimente. Poctivú, pôvodnú drotárčinu robí na Slovensku len málokto.

Ako vnímate, že drotárstvo bolo koncom roku 2019 zaradené do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva UNESCO?

Je to obrovské morálne zadostučinenie, nielen pre nás, ale aj pre všetkých ľudí z minulosti. Mnohé dielne drotárov v zahraničí sa zachovali dodnes a zanechali nezmazateľnú stopu. Je to však zároveň aj veľký záväzok. Keďže sme v UNESCO, bolo by dobré to v maximálnej možnej miere aj využiť. Drotárstvo v našom kraji má potenciál byť ťahúňom v cestovnom ruchu. Tradícia, žiaľ, pomaly upadá. Drevenice, ktoré boli kedysi drotárskymi dielňami, sa vytrácajú. Z drotárstva treba urobiť produkt cestovného ruchu. Sme kraj drotárov – Drotária. Domáci o tom vedia, ale čo je doma, to sa nepočíta (úsmev). ■

JURAJ ŠERÍK

má 53 rokov a hoci má problémy so zrakom, od práce s drôtom ho to neodradilo. V múzeu v Dlhom Poli dodnes organizuje drotárske kurzy pre turistov, žiakov škôl a záujemcov a vytvára diela podľa tradície svojich predkov. ■

UNESCO v kraji

DROTÁRSTVO

• rok zápisu do UNESCO: 2019

Drotárstvo predstavuje špecifický druh ľudovej výroby na Slovensku. Drotárstvu ako remeslu a umeniu dal meno základný materiál – drôt. Drotári objavili a vyvinuli jednoduchú technológiu, založenú na ručnom ohýbaní, viazaní a spletaní kovových vlákien bez zvarovania či spájkovania, ktorou sa pracuje dodnes. Považské múzeum v Žiline spravuje najväčšiu zbierku drotárskych pamiatok na svete. ■ Zdroj: pmza.sk

DREVENÉ CHRÁMY V LEŠTINÁCH A TVRDOŠÍNE

• rok zápisu do UNESCO: 2008

Drevené kostoly sú výnimočným príkladom európskej drevenej sakrálnej architektúry, ktorý ilustruje obdobie 16. a 18. storočia. Základným stavebným materiálom bolo drevo pri použití tradičných konštrukčných techník. Spomedzi ôsmich drevených kostolíkov zo Slovenska zapísaných do UNESCO, sa dva nachádzajú na Orave. Jeden v Leštínach, druhý v Tvrdošíne. ■ Zdroj: pamiatky.sk

VLKOLÍNEC

• rok zápisu do UNESCO: 1993

Vlkolíneec je podhorská, stále „živá“ osada s pôvodnou ľudovou architektúrou i štruktúrou tradičného vidieckeho osídlenia, ktorá je súčasťou mesta Ružomberok. Zrubové domčeky sú postavené klasickým liptovským štýlom, a to z otesaných kmeňov ihličnatých stromov ukladaných na kamennú podmurovku. Strechy sú pokryté dreveným šindľom a drevenice sú ošetrované farebným vápenným náterom. ■ Zdroj: vklolinc.sk

TERCHOVSKÁ MUZIKA

• rok zápisu do UNESCO: 2013

Terchovská muzika je archaická ľudová hudba vyskytujúca sa v Terchovej a okolitých obciach. Pôvodne úzko súvisela s tancom, preto je jej hudobný štýl temperamentný, zemitý s rýchlymi medzihrami „do skoku“ a pomalšími spevnými pasážami. Charakterizuje ju väčšinou 3- až 4-členné sláčikové obsadenie s malou dvojstrunovou basou. Typický je výrazný viachlasný spev muzikantov. ■ Zdroj: terchovskamuzika.sk

Fenomény vody v Turčianskej Štiavničke

Voda sa klukatí v serpentínach, tečie cez drevené žliabky, kaskády a postupne priteká do smaragdového jazierka. Sme v hustom lese, kde nás sprevádza žblnkot potôčika a šumenie lístia pod nohami. Vydajte sa s nami na jesenný výlet po Teplických serpentínach, spoznáte jeden zo „siedmich divov Turca“.

Teplické serpentíny sa nachádzajú neďaleko obce Turčianska Štiavnička v okrese Martin. Lesná cestička k nim sa začína nad minerálnym prameňom, ktorý je hneď vedľa cesty medzi Turčianskou Štiavničkou a Sklabinským Podzámkom. Na druhej strane cesty je rozľahlý park s kaštieľom a sústavou rybníkov. Práve tam prúdila voda prostredníctvom vodných serpentín z horských rybníkov. Kaštieľ aj nádherný park sú v súkromných rukách a už niekoľko rokov sú, žiaľ, neprístupné verejnosti. To našťastie neplatí o Teplických serpentínach.

Teplické serpentíny vytvoril v rokoch 1870 až 1875 gróf Révay ako dômyselný systém rybníkov a vodných serpentín. Dozvedáme sa to po chvíli, ako sme prešli úvod trasy lesným chodníkom k spodnému jazierku. Sústava vodných serpentín

bola istý čas nefunkčná. „Život sa takmer na polstoročie v tomto prostredí zastavil. Až v roku 1999 Obecný úrad v Turčianskej Štiavničke z vlastnej iniciatívy a s pomocou rôznych organizácií – Program obnovy dediny, Strom života, Klubu mladých, pracovníkov verejno-prospešných prác a iných mladých ľudí z obce, vrátili v júli 2002 po náročnej práci do Teplických serpentín život – vodu,“ píše sa na informačnom paneli pri dolnom jazere. Nachádzajú sa tam aj travertínové skaly s dvomi vodopádmi. Je to akési bonusové finále samotných serpentín, pretože sme v podstate na ich konci. Na ich začiatok sa dostaneme krátkou prechádzkou, stúpajúc cez les.

Celý čas nás sprevádza voda a my kráčame popri potôčiku, ktorý sa točí v ostrých zákrutách, občas preteká drevenými kanálkami. Postupne sa dostaneme

k sústave horných rybníkov. Nad najvyššie položeným horským jazierkom je smerovník, ktorý nás posielajú na vyhladku ku „krížu“. Je to najstrmšia časť našej túry, ale trvá len asi 10 minút a tie výhľady z Teplice na časť Turčianskej kotliny a celú Malú Fatru aj s jej končiami určite stoja za trochu námahy. ■

- Na cintoríne v Turčianskej Štiavničke je Révayovské mauzóleum. V susedstve parku stojí rodný dom básnika a esejistu Jána Kostru.
- Nad obcou Slabinský Podzámok (asi 4 km od Turčianskej Štiavničky) sa nachádza zrúcanina hradu Sklabiňa z 13. storočia.
- Turčianske rozľadne rozmiestnené popri turčianskych cyklotrasách sú príjemnými oddychovými miestami s peknými výhľadmi do okolia.
- Slovenské národné múzeum v Martine - Múzeum slovenskej dediny Jahodnícke háje je najväčšou národopisnou expozíciou v prírode na Slovensku.

V Bytči majú stredoeurópsky unikát

Palác, ktorý pred vyše 400 rokmi získal status sobášny, je súčasťou zámockého areálu v Bytči. Pravdepodobne je dielom talianskych majstrov, podobne ako susedný Bytčiansky kaštieľ.

Svoj účel má palác napísaný aj na portáli nad hlavným vchodom. Vo voľnom preklade sa tam uvádza, že „Juraj Thurzo dal tento palác postaviť z otcovskej lásky pre svadobnú slávnosť svojich milých dcér roku 1601“. Nad nápisovou doskou vstupného portálu sú erby Juraja Thurzu a jeho druhej manželky Alžbety Czoborovej.

Výnimočným palác nerobí len jeho sála, ktorá bola v období svojho vzniku najväčšou renesančnou sálou v stredoeurópskom priestore. S rozmermi 34,5 x 12,5 metra bez nutnosti využitia oporných stĺpov ide dodnes o unikátny priestor. Zaujímavé sú tiež nádherné fasády, ktoré sú bohato zdobené grafitovou ornamentikou s figurálnymi a rastlinnými motívmi okolo kamenných okien a portálu.

Okrem svadobných slúžil palác aj na reprezentačné účely. Palatín Thurzo v ňom naozaj vystrojil svadby všetkým siedmim dcéram aj synovi. Avšak už od polovice 17. storočia bol z paláca prevažne sklad soli, obilia a iných plodín. Bola tam dreváreň, obecný súd, štyrikrát vyhorel a prešiel niekoľkými úpravami i opravami. Tá posledná mu prinavrátila renesančnú podobu. Znovuotvorený bol v roku 2009 po kompletnej rekonštrukcii z Nórskeho finančného mechanizmu.

V súčasnosti je palác v správe Považského múzea v Žiline. Je prístupný verejnosti, ktorá si v ňom môže pozrieť stálu expozíciu venovanú práve palatínovi Jurajovi Thurzovi. ■

Informácie o Sobášnom paláci nájdete na stránke www.pmza.sk.

VEDELI STE, ŽE...

V kaštieli sa od roku 1708 zdržiaval ako člen cisárskej posádky aj Juraj Jánošík. Keď v roku 1710 zajali a uväznili v Bytčianskom kaštieli zbojníckeho kapitána Tomáša Uhorčíka, zoznámili sa a časom sa spriatelili. V októbri 1710 Jánošík pomohol Uhorčíkovi pri úteku zo zámockého väzenia. Juraja Jánošíka na žiadosť otca v novembri 1710 prepustili z cisárskych služieb. Uhorčík ho potom nahovoril, aby sa dal k zbojníkom. Koncom zimy 1712 legendarneho zbojníka Juraja Jánošíka zajali a v marci 1713 v Liptovskom Mikuláši popravili. Mal vtedy 25 rokov. ■ Zdroj: www.pmza.sk

V **Bytčianskom kaštieli** sídli Štátny archív v Žiline so sídlom v Bytči, ktorý uchováva v listinách kus našich dejín, najrozmanitejších osudov ľudí v rôznych obdobiach. Záznamy matrik, ale aj rôzne historické zápisy a opisy, ako napríklad listy čachtickej gróffy Alžbety Báthoryovej, priebeh súdneho procesu s ňou až po samotný rozsudok smrti či matričný zápis o krste Juraja Jánošíka. ■

V kraji za kultúrou

14. 10. – 14. 11.	Liptovská galéria P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši	Matúš Maňátko - Biela-modrá-červená Epopej
11. 11. – 27. 11.	Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne	V medovníkovej chalúpke - výstava
23. 11 – 27. 11	Kysucká knižnica v Čadci	Jašíkove Kysuce
26. 11. – 31. 1.	Považská galéria umenia v Žiline	Juraj Poliak - Pavilón cédrov
do 31. 1.	Oravská galéria v Dolnom Kubíne	PLUSY A MÍNUSY AKVIZIČNEJ ČINNOSTI/Rezer- vované pre budúcnosť II.
do 30. 11.	Budatínsky hrad	Slovanské hradisko na Veľkom vrchu
6. 12.	Oravský hrad	Mikuláš na Oravskom hrade
7. 12.	Turčianska knižnica v Martine	Literárne a matičné Vianoce
10. 12. – 15. 1.	Stará Bystrica, turistické centrum	Zima na palete - výstava
10. 12.	Považská galéria umenia v Žiline	Prvé múzeum intermédií III – Nežná sila
16. 12.	Turčianska galéria v Martine	Vianočné tvorivé dielne
17. 12.	Oravská knižnica A. Habovštiaka v Dolnom Kubíne	Vianočné obľátky – tematické podujatie

UPOZORNENIE

Vzhľadom na vývoj mimoriadnej situácie s COVID-19 odporúčame sledovať webstránky kultúrnych inštitúcií, kde sú pravidelne aktualizované

informácie o programe, podujatiach a výstavách. Pri návšteve, prosíme, nezabúdajte na rúška, dezinfekciu a bezpečný odstup.

Slovanské hradisko na Veľkom vrchu

Výstava približuje výsledky archeologických výskumov uskutočnených na hradisku Veľký vrch pri obci Divinka, ktoré sa nachádza na sútoku potoka Divinka a rieky Váh. Po prácach realizovaných v 70. rokoch minulého storočia sa tu uskutočnil v rokoch 2013 – 2019 systematický archeologický výskum.

Získali sa poznatky o stavebnom vývoji opevnenia aj o osídlení hradiska. Návštevníci si môžu pozrieť unikátne nálezy, ale aj fotografie, mapy a plány hradiska. Výstava sa nachádza v Drotárskom pavilóne Budatínskeho hradu v Žiline. ■ www.pmza.sk

Plusy a mínusy akvizičnej činnosti

Výstava mapuje akvizičnú činnosť Oravskej galérie za posledných desať rokov a nové zbierkové predmety predstavuje v niekoľkých kontextoch. V prvom rade ako konštanty, ktoré tvoria naše kultúrne dedičstvo, pretože prirodzenou snahou každej galérie je v rámci svojej špecializácie nadobúdať

také zbierkové predmety, ktoré majú potenciál stať sa overenými umeleckými hodnotami aj pre nasledujúce generácie. Kurátorkou výstavy je Eva Luptáková a diela sú vystavené v Oravskej galérii v Dolnom Kubíne (Veľká výstavná sieň, Župný dom). ■ www.oravskagalera.sk

55 479

ľudí navštívilo Oravský hrad v auguste, čo je za posledných desať rokov REKORDNÁ mesačná návštevnosť, ktorú Oravské múzeum dosiahlo vo svojich expozíciách. **ĎAKUJEME!**

**bábkové
divadlo
žilina**

Milé diváčky, milí diváci, naše dve župné divadlá musia reagovať na meniace sa protiepidemické pravidlá, a tým prispôbiť a upravovať svoj program. Po 15. októbri však museli naplánované predstavenia zrušiť až do odvolania. Sledujte

ich stránky a sociálne siete s aktuálnymi informáciami o programe. Dávajú o sebe vedieť, skúšajú, pokračujú v príprave nových inscenácií, technických a organizačných prácach. Veľmi si vážime a zo srdca im ďakujeme, že neprestávajú žiť so svojimi divákmi, a že hľadajú cesty,

aby toto náročné obdobie zvládli. My vám aspoň takouto formou predstavujeme divadelné hry, ktoré mali nedávno premiéru alebo tie, ktoré práve pripravujú a my si ich vychutnáme, keď sa budeme môcť opäť vrátiť do divadiel. ■

Spaľovač mŕtvov

Autor: Ladislav Fuks
Réžia: Ján Luterán

Groteskný príbeh o zamestnancovi krematória, ktorého fascinuje smrť. Pán Kopfrkingl pôsobí ako celkom obyčajný, priemerný otec slušnej stredostavovskej rodiny, ale len do chvíle, kým sa nezačne zaoberať čistotou svojej rasy, krvnými vyšetreniami a pôvodom svojej manželky. V spojitosti s jeho profesiou a so záľubou v žiari kremačných pecí nadobúda jeho život celkom nový smer a zmysel. A od toho je už len krôčik k tomu, aby prevzal osud svojich najbližších do vlastných rúk. ■

Slovenské komorné divadlo pripravuje:

Pán Biedermann a podpaľači

Absurdná groteska významného švajčiarskeho prozaiika a dramatika Maxa Frischa o podliehaní násiliu a zlu je príbehom o náraste totalitnej moci (bez ohľadu na to, či ide o totalitu fašistickú alebo komunistickú), a najmä o tom, ako tento nárast podporí celkom obyčajný priemerný človek, ktorý podá agresorom pomocnú ruku. ■

www.skdmartin.sk

Neprebudený

Adaptácia a réžia: Marián Pecko
Scénografia a bábkky: Pavol Andráško

Divadelná adaptácia najznámejšej Ku-kučinovej novely v réžii Mariána Pecka zachytáva osud mladého obecného husára Ondreja. Vidí svet inak, preto je vylúčený zo spoločnosti. Rozhodne sa ľúbiť, preto je terčom posmeškov a opovrhnutí. Inscenácia sa venuje témam, ktoré sme v truhlici dedičstva spolu s príbormi a obliečkami zdedili po našich predkoch. Inscenácia pre dospelých a mladých od 14 rokov. Na javisku oživa príbeh Ondráša Machuľu v jedinečnej interpretácii Mateja Valašika na javisku bábkového divadla. ■

Bábkové divadlo Žilina pripravuje:

Pinokio

Tradičný príbeh o Pinokiových dobrodružstvách podá inscenačný tím v novom šate, pričom sa zameria na otázky, prežívajúce v našej spoločnosti už od nepamäti: Aké dôležité je pre nás, ale i ostatných konať dobro a do akej veľkosti dokážu narásť naše nosy, kým sa konečne rozhodneme vyjsť s pravdou von? Premiéru plánuje Bábkové divadlo Žilina uviesť 20. novembra 2020. ■

www.bdz.sk

Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina vyhlasuje ZÁMER PREDAJA

008/2020 Stavba – výcvikové stredisko a pozemky (celk. rozloha 2357 m²), ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. 3 v kat. území Stará Lesná, okr. Kežmarok.

009/2020 Stavba – sauna a pozemky (celk. rozloha 2147 m²), ktoré sú zapísané na liste vlastníctva č. 2383, kat. územie Turany, okr. Martin.

Lehota na doručenie cenových ponúk je do 04.11.2020 do 10:00 h na adresu vyhlasovateľa.

Informácie: e-mail: igor.micech@zilinska-zupa.sk, tel. č. 041/5032 426

Podrobnosti a obchodné podmienky pre uchádzačov sú uverejnené na www.zilinskazupa.sk v časti: Obchodné verejné súťaže.

SPOMAĽME ŠÍRENIE COVID-19

- keď sme chorí, nechodíme medzi ľuďmi

- dodržiavame vzdialenosť od inej osoby minimálne 2 metre

- nosíme rúško, príp. inú náhradu prekrytia dýchacích ciest

- dezinfekcia a umývanie rúk má stále veľký význam

- vyhýbajte sa hromadným podujatiam

NÁRODNÉ CENTRUM ZDRAVOTNÍCKYCH INFORMÁCIÍ
02/32 353 030

Poradňa zdravia 0907 397 927
(linka cez prac. dobu)
Infolinka ŽSK KORONA 0915 396 428

www.zilinskazupa.sk

Pomoc: jail, lone,	dnu	konár	vzdychá	ZAkraj	tamtá	siatina	aktív. po česky	jediný. po angl.	dom. meno Ervína	ukazo- vacie zámeno	tehlová múčka ihrísk	Autor: Peter Samec	kód Slo- venska	tamtí	porucha rytmu	neúčín- nosť do- hovoru	posolí
základná číslovka				toaletný stolík 4								Stanko lopta v zámedzí					
1																	
kačka, po rusky					hud.štyl alka (zool.)					sadlo záhady				afr. slon hrana, po angl.			
ťahanie za vlasy									hláška v tarokoch vtíkol				vážil si čiče				
ad acta			154 (rím.) plavidlá				plecniak orať, po česky					oní rozvod vody					
ZAkraj	onuca	časť tváre vzhľad					3 dookola										vyda- vateľ
záves na javisku						rozrýva očný lekár					odtiaľ grécky ostrov						
vodné toky					montov. dom špínka					ženské meno prísľub				štikútal	pred- ložka inžinier		
kráča				rus. po- čítadlo majiteľ					základná číslovka nedobre				povel pre kone				
nolen			vedro (angl.) kód Čile					poľav nitrid bóru					lod. uzol kód Maroka				
2																	
český literát							nevidel								year (skr.)		

Milí čitatelia, riešenie tajničky nám pošlite e-mailom na: redakcia@zilinskazupa.sk alebo poštou na adresu Žilinský samosprávny kraj, Komenského 48, 011 09 Žilina (heslo: krížovka) do 10. decembra 2020. Výhercov budeme kontaktovať písomne alebo telefonicky. Vyhrať môžete knihy od ŽSK. Štatút súťaže nájdete na www.zilinskazupa.sk. Rozlúštenie krížovky z čísla 1/2020 je „Včely sa tešia kvetu, dobrý hospodár letu.“